

Notat fra GMO-konference den 18. september 2009

Fødevareministeren havde den 18. september 2009 indbudt ca. 130 personer til en konference om GMO-afgrøder. Et panel var sammensat af Henrik Brinch-Pedersen, DJF, Christian Friis Bach, international chef for Folkekirkens Nødhjælp, Jesper Lassen, CeBRA, KU-Life, adm. direktør Lars Frederiksen fra firmaet Chr. Hansen og afdelingschef Mette Boye, Forbrugerrådet. Fødevareministeren ledede selv hele mødet, strømlinet og professionelt.

Indledningsvis sagde Eva Kjer Hansen, at vi var nødt til at forholde os til spørgsmålet om GM-afgrøder. Hun kunne se flere positive aspekter som f.eks. mindre sprøjtning og mere sikker fødevarerforsyning, især til verdens fattigste. GM-fødevarer skulle godkendes hurtigere, men ikke på bekostning af sikkerheden. Hun var også

indstillet på at styrke forskningen på området.

Fra panelet fortalte Henrik Brinch-Pedersen, DJF¹, om det naturlige forløb fra udvælgelse af fødevarer gennem årtusinder og nu til GM-teknologien. Han redegjorde for, hvordan det i praksis foregik.

Christian Friis Bach, Folkekirkens Nødhjælp, gav et tydeligt billede af den nuværende situation i de fattige lande. Han var ikke modstander af GM, men han fremhævede, at det skulle gøres rigtigt. Det var landmændene i det pågældende område, der skulle lære at bruge de nye sorter af fødevarer, men det skulle gøres i et frit marked uden monopoler. F.eks. var såsæden tre gange så dyr som

¹ Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet

almindelig såsød på grund af de mange patenter, og såkaldte "pakkeløsninger" med vandingens anlæg mm. Det var ganske uacceptabelt, mente han.

Jesper Lassen, CeBRA, KU-Life², behandlede de etiske aspekter og fastslog, at oplysning ikke var nok til at ændre danskernes holdning til GM. Det var nødvendigt at definere, hvad det blev opfattet som "nyttigt". Var det økonomisk udbytte for landmanden, nytten for én selv eller den samlede samfundsnytte.

Lars Frederiksen fra firmaet Chr. Hansen³ slog til lyd for behovet for øget vækst og bæredygtighed, ikke mindst i lyset af verdens stadigt voksende befolkning. Han foretrak begrebet "Bioteknologi", som både var kendt og anerkendt blandt folk. Der var udvundet enzymer og fremstillet medicin ud fra biotekniske metoder i mange år,

² LIFE - Det Biovidenskabelige Fakultet er et af Europas førende universitetsmiljøer inden for fødevarer, veterinærmedicin og naturressourcer. Tidligere hed det Landbohøjskolen

³ Chr. Hansen er en verdensomspændende virksomhed, som fremstiller fødevaringredienser. Nyere forretningsområder inkluderer dog også probiotika, naturlige farvestoffer og ingredienser til kødindustrien.

og ganske problemløst. GM-teknologien var en del af bioteknologien, og den var ganske uundværlig, mente han.

Mette Boye, afdelingschef i Forbrugerrådet, fortalte om deres tidsskrifter "Tænk" og "Tænk penge". De havde foretaget undersøgelser af forbrugernes holdning til GMO og konkluderet, at 8 ud af 10 ikke vidste nok om emnet. Der var en meget høj procentdel, der mente, at GMO var skadeligt for mennesker. Hun var af den opfattelse, at forbrugerne havde større gavn af GM-produkter end landmændene og ville gerne give den opfattelse videre.

Under den påfølgende debat blev der givet mange roser til ministeren for at afholde konferencen, men kommentarerne spændte lige fra landbrugets meget kontante melding om, at de ikke kunne komme hurtigt nok i gang, til de meget skeptiske, der foretrak at være helt fri. Dan Belusa, talsmand for Greenpeace, havde flere indlæg, hvor han blandt andet fremhævede, at udbyttet af afgrøderne ikke steg. Det blev anerkendt fra flere sider. Under de bedst tænkelige forhold var der ikke forskel på udbyttet, men GM-afgrøden var modstandsdygtig mod sygdomme, insekter, tørke etc., så den gav et mere sikkert udbytte, når det

gik galt. Ligeledes mente Dan Belusa, at der var forskel på, om man tilsatte enzymer til dyrenes foder, eller om det var selve foderet, der var GM-ændret. Det gav Lars Frederiksen ham ret i.

Der var flere indlæg fra LIFE, hvor de unge forskere gerne ville arbejde inden for området. Det var ganske vist problematisk at bruge patenterne til direkte produktion, men der var ingen hindringer, når det drejede sig om forskning – og så kunne man jo komme frem til noget, der "lignede".

Christian Friis Bach gav igen udtryk for nødvendigheden af at være uafhængig af økonomiske interesser. Forskning og viden skulle være frit tilgængeligt og i de fattige lande følges op af en udbygning af infrastrukturen, så de øgede afgrøder lettere kunne distribueres.

Et indlæg fra salen omhandlede en genmodificeret sukkerroe, som den pågældende havde været med til at udvikle i Danmark. Den havde mødt så megen folkelig modstand, at produktionen var blevet opgivet, men ca. 80 % af sukkerroerne i USA var nu af denne type, fortalte han og ærgrede sig over, at denne fortjeneste ikke blev lagt i "opfinderlandet".

Fra biavlsside blev der udtrykt bekymring for, hvordan GM-afgrøder ville påvirke erhvervet. Fødevarerministerens "Strategiplan" har til formål at fremme og udbrede bier og biavl, men især problemerne med de "ikke-fødevarer-godkendte" afgrøder kunne forudses at give problemer. Overordnet var biavlerne helst fri for GM-afgrøder, men da det næppe er muligt, må det i det mindste sikres, at biavlerne ikke lider tab eller bliver udsat for at skulle flytte på grund af marker med GM-afgrøder. Det blev også fremført, at biavlerne ønskede meget mere forskning på området, et ønske der blev bakket op fra flere i salen. Spørgsmålet om, hvem der forskede, blev også rejst, for det var jo ikke lige meget. Det skulle være forskningsinstitutioner, der var uafhængige af kommercielle interesser, var den gennemgående mening.

Fødevarerministeren fortalte, at hun allerede havde sendt spørgsmålet om de "ikke-fødevarer-godkendte" afgrøder til EU, fordi det var blevet rejst gennem Binævnet, og at hun ventede et svar i løbet af efteråret. Der var også afsat midler til en øget forskning specielt vedrørende mulige risici.